

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
(3, 4 семестри)

*(для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності
023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2021

Методичні рекомендації до виконання практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво» (3, 4 семестри) (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : О. В. Підлісна, О. Ч. Чирва, А. В. Симонова, Л. К. Сторожук. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 38 с.

Укладачі: канд. мист. О. В. Підлісна,
канд. мист. О. Ч. Чирва,
канд. мист. А. В. Симонова,
Засл. діяч мист. Л. К. Сторожук

Рецензент

О. Ю. Оленіна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри дизайну та образотворчого мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою дизайну та образотворчого мистецтва,
протокол № 2 від 31.08.2020.*

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Загальні положення.....	4
Загальна структура практичного курсу та самостійних робіт.....	5
Практичні завдання.....	8
Список рекомендованих джерел.....	37

ВСТУП

Ці методичні рекомендації розроблено для проведення практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, відповідно до робочої програми дисципліни.

Курс дисципліни, наведений у наданих методичних рекомендаціях, розрахований на 2-й курс навчання (3, 4 модулі), продовжує програму 1-го курсу (1, 2 модулі) і також складається з двох модулів. У третьому модулі розглядаються прийоми макетування, у четвертому на практиці вивчаються варіанти роботи в матеріалі трьох напрямів образотворчого мистецтва: вільної графіки, сакрального мистецтва та сценографії. Кожен модуль містить три змістовних модулі, відповідно до згаданих напрямів.

Головна мета дисципліни – ознайомлення студентів – майбутніх художників із основними поняттями, засобами, прийомами та техніками таких видів образотворчого мистецтва, як «вільна графіка», «сакральне мистецтво» та «сценографія», а також надбання студентами практичних навичок роботи з використанням цих засобів. Пропонується послідовне формування творчого підходу до проектної та художньо-мистецької діяльності на основі вивчення та засвоєння основних законів та методів формоутворення обраних видів ОТМ.

Вивчення дисципліни спирається на знання та навички, надбані у попередньому семестрі на заняттях з Образотворчого мистецтва та Історії світової художньої культури. На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються Мистецтво у просторі сучасного міста; Проектно-графічне моделювання; Проектування, Рисунок та пластична анатомія; Музейна практика; Біонічна та проектна навчальна практика.

Відповідно до вимог кваліфікаційного рівня студент-художник після вивчення дисципліни повинен уміти:

– застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях;

– знати історичний досвід світових мистецьких практик. вміти зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство;

– відображати морфологічні, стилеві та колірно-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом. Демонструвати розвинуту творчу уяву, вміти генерувати нові ідеї (креативність);

– аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу;

– уміти працювати автономно та мати навички міжособистісної взаємодії; Застосовувати різноманітні мистецькі техніки. Використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дійсні методичні вказівки з дисципліни «Образотворче мистецтво» містять порядок виконання практичних занять студентами другого курсу спеціальності 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. Практичні заняття в обсязі (45 + 45) аудиторних годин виконують під наглядом керівника. Самостійні години (75 + 75) поєднують теоретичну підготовку за програмою та завершення практичних завдань вдома самостійно.

До складу практичних занять входять атестація студентів за підсумками виконаних завдань поєднано з самостійною роботою, тестовий контроль, розбір недоліків виконання практичних завдань

Загальна структура другої частини практичного курсу дисципліни «Образотворче мистецтво» згідно робочої програми наведена у таблиці 1.

Необхідно зауважити, що за умов обрання усім курсом якоїсь однієї спеціалізації, робота ведеться за програмою одного з запропонованих змістових модулів у більш розширеному об'ємі.

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОГО КУРСУ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ (3, 4 СЕМЕСТРИ)

Таблиця 1

Модуль 3 Макетування в образотворчому мистецтві. Змістовий модуль 3.1 Макетування у вільній графіці		
Тема	Тема практичного заняття	Кількість годин (самостійно)
1	2	3
Тема 3.1.1 Макет книжки	Екскурсія на поліграфічне підприємство	Короткий звіт з екскурсії з фотоматеріалами
Тема 3.1.2 Книжка-розкладушка	Обрання сюжету, розподіл матеріалів, Робота в групі – розгортка двох сторінок з об’ємним елементом	Ескізування
Тема 3.1.3 Оригінал-макет дитячої книжки	Виконання кінцевого макету Спільна групова презентація	Самостійне закінчення роботи
Змістовий модуль 3.2		
Тема 3.2.1 Макет інтер’єру сакрального об’єкту	1. Матеріали макетування в архітектурі (папір, картон, піно картон, пластик тощо) 2. Поняття про розгортку. 3. Примітивний макет інтер’єру (складання стіни)	Самостійне закінчення роботи
Тема 3.2.2 Макет іконостасу	1. Правила розташування ікон на іконостасі; вибір храму для роботи 2. Друк фотографій існуючого іконостасу, вирізання, підготовка 3. Розгортка іконостасу – заповнення, оформлення планшету	Самостійне закінчення роботи
Тема 3.2.3 Макет (спрощений)зовнішнього вигляду храму	1. 3D – модель для виконання макету в архітектурі. Пошуки в мережі. 2. Вирізання та оформлення макету	Самостійне закінчення роботи

Продовження таблиці 1

1	2	3
Змістовий модуль 3.3		
Тема 3.3.1 Макет сценічного простору	1. Макет, як розгорнутий сценарій вистави. Аналіз сценарію міського дійства. 2. Аналоги з аналізом художнього рішення – 5шт. 3. Теоретичне обґрунтування ідеї макету до вистави з ескізами-начерками сценічного простору	Самостійне закінчення роботи
Тема 3.3.2 Механічний (кінетичний) макет	1. Варіанти рухомих частин декорацій. Ескізування 2. Виготовлення одного з елементів механічного макету.	Задум, пошуки аналогів
Тема 3.3.3 Простий макет міського дійства	1. Обрання міського дійства (флеш-моб, ярмарок, свято тощо), розподіл на групи 2. Робота в групі: а) виготовлення підоснови макету; б) складання спільного сценарію; в) розподіл елементів та їх виготовлення; г) збирання спільного макету та його презентація	Самостійне закінчення роботи
Модуль 4		
Змістовий модуль 4.1		
Тема 4.1.1 Книжкова ілюстрація як варіант роботи в матеріалі	1. Роль роботи в матеріалі у загальному представленні проекту замовнику. 2. Книжкова ілюстрація до твору (групова робота)	Самостійне закінчення роботи
Тема 4.1.2 Комікс, як перехідний етап до анімаційного твору	1. Обрання теми; вивчення аналогів коміксів. 2. Створення особистого коміксу у будь-якій техніці за вибором	Самостійне закінчення роботи

Закінчення таблиці 1

1	2	3
Тема 4.1.3 Ескіз мультиплікаційного фрагменту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обрання матеріалів. 2. Виконання індивідуального фрагменту до анімаційного проекту (можливо у техніці пісочної анімації або комп'ютерній програмі мультиплікації). 3. Поєднання (монтаж) фрагментів для отримання мульт-ролику на 2 хв. 	Самостійне закінчення роботи
Змістовий модуль 4.2		
Тема 4.2.1 Види роботи в матеріалі у сакральному мистецтві	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види роботи в матеріалі – ознайомлення (іконопис, мозаїка, орнаментальний розпис, чеканка, різьблення, рельєф тощо). 2. Збір аналогів (А4 × 5) 	Самостійне закінчення роботи
Тема 4.2.2 Розробка елемента церковного приладдя	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обрання елемента церковного приладдя. 2. Розробка ескізу для роботи в матеріалі. Затвердження 	Самостійне закінчення роботи
Тема 4.2.3 Виконання роботи в матеріалі	Виконання в матеріалі обраного елемента. (Можливе замовлення в майстерні за власним задумом)	Самостійне закінчення роботи
Змістовий модуль 4.3		
Тема 4.3.1 Поняття про бутафорські елементи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екскурсія «за куліси» театру. 2. Короткий звіт з фотоматеріалами. 	Самостійне закінчення роботи
Тема 4.3.2 Деталі роботи в матеріалі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Масштабність та стилістика. 2. Обрання матеріалів та інструментів 	Опробування
Тема 4.3.3 Виконання роботи в матеріалі до спільно обраної вистави або міського дійства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обрання елемента для виконання (за можливості – реальний заказ для театру). 2. Ескізування та первинне макетування (пластлін, папір, тканина тощо). 3. Кінцеве виконання роботи в матеріалі (можливо, в групі) 	Самостійне закінчення роботи; підготовка спільної презентації

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання № 1

Тема 3.1.1 Макет книжки. Екскурсія на поліграфічне підприємство. Представлення фото-звіту за стадіями складання макету книжки.

Мета роботи

Ознайомлення з поняттями поліграфії. Вивчення типографських машин та особливостей ручної праці. Вивчення послідовності операцій створення книжки.

Склад завдання

Виконання фотографій процесу виготовлення книжки та короткий опис операцій представляється на форматі А4 у кількості 4–6 сторінок.

Короткі теоретичні відомості

Обкладинка – це покриття книги, яке скріплює листи і захищає їх від пошкодження. У тоненьких книжок обкладинку зазвичай роблять з того ж паперу, що і сторінки, тільки трохи щільніше. У товстих книг, як правило, обкладинки дуже щільні, не гнуться, а іноді зверху обклеєні міцної папером або тканиною. Такі обкладинки називають «палітура». Палітура завжди тверда, міцна, а обкладинка – м'яка. На них ви можете знайти прізвище автора, назву книги, іноді – видавництво і рік видання. У сучасних книгах часто використовують суперобкладинку – знімну обкладинку з цупкого паперу. Вона захищає палітурку від забруднення і виступає як елемент книжкового оформлення. На ній можуть бути вказані прізвище автора, назва, назва видавництва тощо. Книжка складається зі **СТОРІНОК**, ці сторінки об'єднуються в зошити, які утворюють **КНИЖКОВИЙ БЛОК**. Зошити книжкового блоку скріплені між собою в корінці, на якому, як правило, написано, як називається книга і хто її автор. Зверху і знизу корінець блоку прикрашається капталою – тасьмою з потовщеним кольоровим краєм, яка наклеюється на кінці корінця і також служить для міцності книги. У деяких виданнях до корінця блоку кріпиться стрічка – Ляссе, виконуюча роль закладки.

Перше, що ми бачимо, – **ФОРЗАЦ** – подвійний листок досить щільного паперу, що з'єднує палітурку з книжковими сторінками. Такий же форзац (нахзац) є і в кінці книги. Форзаци використовують також для прикраси: їх роблять з білого або кольорового паперу, поміщають на них різні зображення: малюнки, фотографії, карти, таблиці, правила, формули тощо. Перший лист книги – титульний. Титульний **ЛИСТ** – це перша сторінка книги, на якій

надруковані її назва, прізвище автора, видавництво і рік видання, тобто найголовніші відомості. Наприклад, з підзаголовних ДАНИХ можна дізнатися жанр твору, прізвища художника, перекладача і багато іншого. Внизу титульного аркуша розташовуються ВИХІДНІ ДАНІ: назва міста, в якому видана книга, рік її видання, видавництво. У деяких книгах частково відомості про видання виносяться а авантитул. Це сторінка в книзі, що передує титульному аркушу. На ній видавництва виносять свою марку, назву серії або просто цитату, посвяту, крилатий вислів. Навпроти титульного аркуша – фронтиспис – лист з портретом автора або з головною ілюстрацією, яка розкриває сенс книги. Цей лист, як і авантитул, є не в усіх книгах.

Завдання № 2

Тема 3.1.2 Книжка з об'ємними елементами. Обрання сюжету, розподіл матеріалів, Розгортка двох сторінок з об'ємним елементом.

Мета роботи

Набуття практичних навичок у створенні унікального макету книжки; Розвиток творчих здібностей, технічних можливостей малювання.

Склад завдання

Обрання сюжету, розподіл матеріалів, виконання ескізів ілюстрацій; робота в групі – пошуки спільного стилю малюнку; розгортка двох сторінок з об'ємним елементом представляється на форматі А4 у кількості двох сторінок.

Короткі теоретичні відомості

Макет книги – це повноцінна модель майбутнього видання, яка містить ескізи оформлювальних елементів, виконаний у масштабі 1:1 зразок повністю готової книжки, затверджений заказником називають **ОРИГІНАЛ-МАКЕТОМ**. Правильно створений макет книги в значній мірі визначає успіх задуманого видання. Якою б простою і зрозумілою не була стилістика написання автора, неправильно зверстана книжка не буде читатися легко. Перед початком роботи над створенням макета важливо визначитися з наступними параметрами: формат книги (найважливіший вихідний момент); розмір шрифту основного тексту (вибирається виходячи з формату книги і літературного напрямку твору); оформлення заголовків і колонтитулів. При цьому необхідно дотримати: однакові розміри всіх сторінок макета; однакові відступи від країв паперу до тексту на парних і не парних сторінках; однакове розташування номерів на всіх сторінках.

Засоби створення об'ємних елементів, варіанти їх складання можна подивитися в інтернеті, або вигадати самому.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Викладач визначає головні поняття, спираючись на особистий досвід та досвід, якого студенти набули під час екскурсії, показує зразки виконаного завдання. Метод творчо-репродуктивний.

Склад завдання

1. Начерки простим олівцем, задум персонажів, сюжетних картин.
2. Визначення «характеру» персонажі та підбір виразної техніки.
3. Розробка складальних елементів.
4. Кінцеве виконання розгортки книжки.

Зразки виконання завдання представлено на рисунку 1.

Рисунок 1 – Зразки виконання розвороту книжки зі складальними елементами

Завдання № 3

Тема 3.1.3 Книжка-розкладушка. Обрання сюжету, розподіл матеріалів, Робота в групі – розгортка двох сторінок; поєднання у спільну книжку.

Мета роботи

Набуття практичних навичок у створенні спільного макету книжки; Навички роботи у групі. Розвиток творчих здібностей, технічних можливостей малювання.

Склад завдання:

Обрання сюжету, розподіл матеріалів, виконання ескізів ілюстрацій; робота в групі – пошуки спільного стилю малюнку. Виконання чистових малюнків, обкладинки, форзацу та інших елементів книжки.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Викладач визначає головні поняття, спираючись на особистий досвід та досвід, якого студенти набули під час екскурсії, показує зразки виконаного завдання. Метод творчо-репродуктивний.

Склад завдання

1. Начерки простим олівцем, задум персонажів, сюжетних картин.
2. Узгодження стилістики малюнків.
3. Розробка обов'язкових книжкових елементів.
4. Кінцеве виконання розгортки книжки.

Зразки виконання завдання показані на рисунку 2.

Рисунок 2 – Зразки дитячих книжок-розкладинок

Тестове завдання з теоретичних відомостей щодо книжкового макетування. Правильна відповідь надає один бал.

Завдання № 4 (самостійне)

1. Макетом книжки називають:
 - А. картонну обкладинку;
 - Б. виконаний у масштабі 1:10 маленький варіант книжки;
 - В. виконаний у масштабі 1:1 зразок повністю готової книжки;

Г. кінцевий варіант зверстаної книжки у вигляді малюнків та друкованих аркушів.

2. Форзац – це:

А. назва книжки на титульному аркуші;

Б. подвійний листок досить щільного паперу, що з'єднує палітурку з книжковими сторінками;

В. сторінка, яка вклеюється в книжку на її початку для прикраси;

Г. сторінка з кольоровою ілюстрацією в середині книжки;

3. На титульній сторінці вказується:

А. лист з портретом автора або з головною ілюстрацією, яка розкриває сенс книги;

Б. жанр твору, прізвища художника, перекладача;

В. назва книжки, прізвище автора, видавництво і рік видання;

Г. це перша сторінка книги, на якій надруковані найголовніші відомості;

4. Кількість сторінок у книжці має бути кратною:

А. 2;

Б. 16;

В. 4;

Г. 32;

5. Обкладинка відрізняється від палітурки:

А. палітурка плотна картонна, а обкладинка тонка;

Б. палітурка це тонка друга обкладинка, у яку загортають книжку, щоб зберегти основну обкладинку;

В. обкладинка є у будь-якої книжки, а палітурка тільки у дорослих книжок;

Г. це одне й те саме.

Завдання № 5

Тема 3.2.1 Макет інтер'єру сакрального об'єкту. Розгортка стін як інформація про інтер'єр.

Мета роботи

Ознайомлення з матеріалами та прийомами макетування; поняття розгортки; розвиток охайності, уважності, практичних навичок макетування.

Забезпечення заняття

а) викладачем – зразки аналогів.

б) студентом – планшет 50 × 50, білий папір, ножиці або лезо, олівці, лінійка, ескізи.

Методика виконання

Завдання передбачає уважне виконання послідовних операцій з вимірювання та креслення розгортки внутрішніх стін простого сакрального об'єкту. Метод репродуктивний.

Склад завдання

1. Матеріали макетування в архітектурі (папір, картон, піно картон, пластик тощо).
2. Поняття про розгортку.
3. Спрощений макет інтер'єру (складання стіни).

Короткі теоретичні відомості

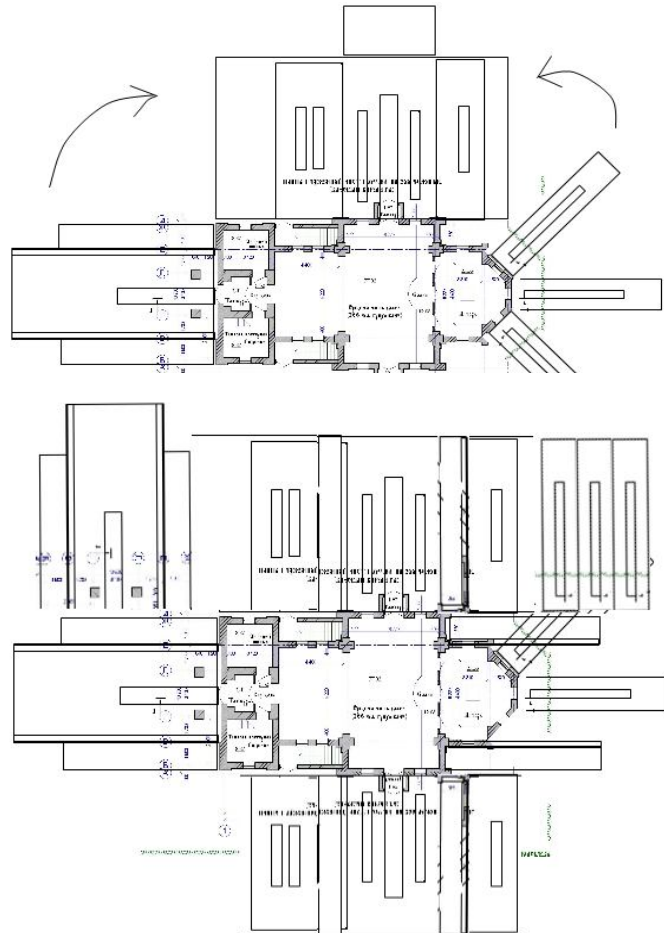
Розгортка стін (ортогональна проекція стін) насамперед представляє собою точне креслення площин поверхонь стін за їх реальними розмірами в масштабі. Для проектування розгортка стін виконується у масштабах 1:25, 1:50, 100, 1:200, в залежності від необхідної точності деталей. На розгортках вказують висоту приміщень та розташування віконних та дверних отворів, пілонів та елементів рельєфу стін, довжину приміщень по підлозі, висоту панелей та визначають проектні вісі приміщень. За необхідності викреслюють також розгортки стелі та підлоги, склепіння тощо. На відміну від розрізів, на розгортках розміри вказують не відмітками, а розмірними лініями.

Приклад кінцевого виконання завдання – розгортки простого прямокутного приміщення та розгортки складного за контурами приміщення наведено на рисунках 3, 4, 5.

Рисунок 3 – Найпростіша розгортка прямокутного приміщення

Рисунок. 4 – Побудова розгортки стін сакрального приміщення – на кожній ділянці, поєднання окремих частин розгортки в одну лінію

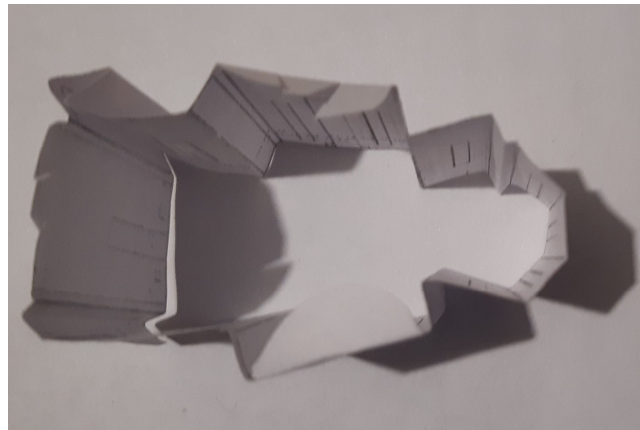
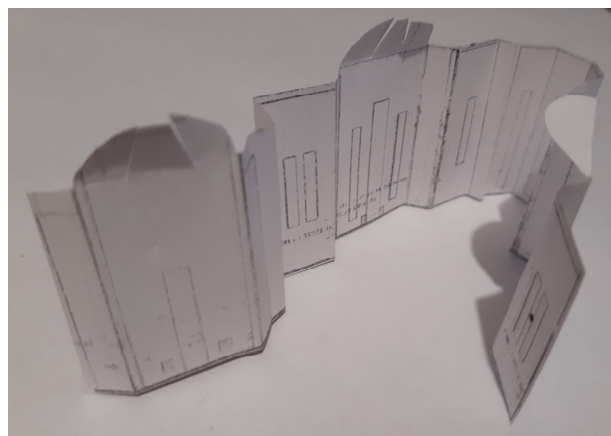
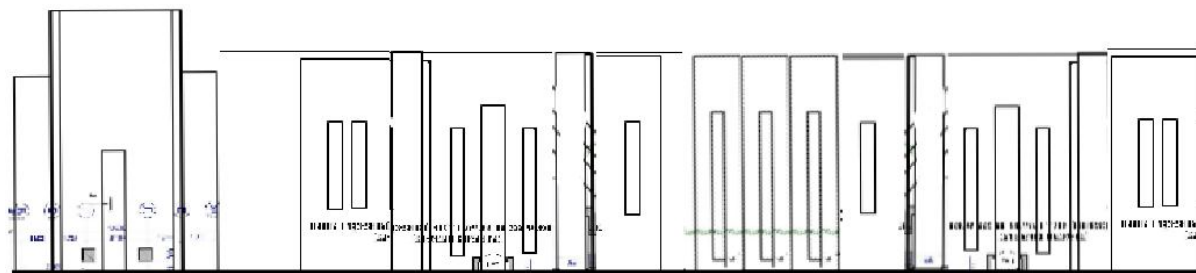

Рисунок 5 – Складання розгортки стін в об'ємну основу інтер'єрного макету

Завдання № 6

Тема 3.2.2 Макет іконостасу. Головні відомості про церковні канони, канонічне розташування ікон.

Мета роботи

Набуття практичних навичок макетування; засвоєння деяких канонічних правил сакрального об'єкту; розвиток творчих здібностей, технічних можливостей малювання.

Склад завдання

1. Правила розташування ікон на іконостасі; вибір храму для роботи.
2. Друк фотографій існуючого іконостасу, вирізання, підготовка.
3. Розгортка іконостасу – заповнення, оформлення планшету 50 × 50.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Викладач визначає головні поняття, спираючись на особистий досвід та досвід, якого студенти набули під час екскурсії, показує зразки виконаного завдання. Ікони виконуються фотодруком. Метод творчо-репродуктивний.

Короткі теоретичні відомості

Іконостас (іконостав, грец. – образ і місце) – стіна з ікон у храмі східного (візантійського) обряду, яка відокремлює вівтар від центральної частини церкви. Має «царські» та двоє бічних «дияконських» дверей (воріт).

Іконостас стоїть на підвищенні – солєї, за «царськими» воротами має завісу. Символізує межу між небом і землею, оскільки вівтарна частина вважається пам'яткою Христу, конха – небосхилом, амвон – каменем перед гробницею Ісуса. Відображаючи ідею Небесного граду, загальна композиція іконостасу визначалася габаритами самого храму, розмірами ікон, їх взаємним розташуванням та кольоровою гамою.

В іконостасі влаштовувалося три входи: північний, південний і центральний – Царські врата, головним сюжетом котрих було зображення чотирьох євангелістів і сцени Благовіщення.

Ряди ікон, т. зв. чини розташовуються на тяблах у певній послідовності:

1-й ярус із Царськими вратами, це – так званий місцевий чин, у якому знаходяться зображення Господа і Богоматері, ікони святих, яким присвячено храм, а також самі шановні у даній місцевості (так звані місцеві).

Вище знаходиться Деїсусний чин – головна частина іконостасу, де в центрі зображено Спасителя, а зліва і справа розміщуються ікони Богоматері, Іоанна Хрестителя й апостолів.

Наступний ярус – Святковий чин із показом дванадцяти найголовніших свят православної церкви, а саме: Хрещення, Вшестя, Благовіщення, Вхід Господа в Єрусалим, Вознесіння Господнє, Преображення Господнє, Успіння, Різдво Пресвятої Богородиці, Здвиження Животворящого Хреста Господня, Покров Пресвятої Богородиці, Введення до Храму Пресвятої Богородиці, Різдво Христове.

Ще вище – Пророцький чин, у якому представлені лики пророків по боках від ікони Богоматері з Дитиною,

Верхній ярус – Прабатьківський чин, що складається з батьків і патріархів Церкви із зображенням Бога Отця в центрі.

Вся композиція увінчана зображенням хреста.

Загалом розвиток композицій іконостасу збігався зі стильовим розвитком мистецтва. Так, архітектори ХІХ століття створювали їх у вигляді тріумфальних арок.

Зразки виконання завдання представлено на рисунку 6.

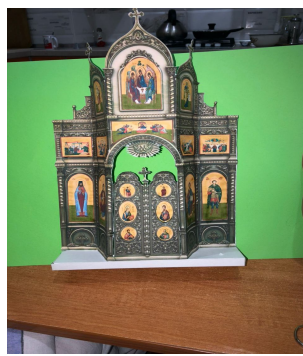

Рисунок 6 – Іконостаси, виконані студентами

Завдання № 7

Тема 3.2.3 Макет (спрощений) зовнішнього вигляду храму.

Мета роботи

Набуття практичних навичок макетування; розвиток уваги, охайності, творчих здібностей, засвоєння технічних можливостей макетування. Закріплення первинних знань про архітектурну будову сакрального християнського об'єкту.

Склад завдання:

Обрання храму, фотографування ортогональних проєкцій, спрощене креслення, виконання розгорток зовнішньої поверхні стіни за ярусами; варіанти виконання склепіння. Вирізання розгорток та складання макету. (можливо, друк та наклеювання складних орнаментальних деталей). Оформлення макету на планшеті 50 × 50.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. За умов віддаленого навчання, можливі пошуки об'єкту макетування в інтернеті та робота по фотографії. Викладач визначає головні поняття, етапи роботи, показує зразки виконаного завдання. Метод творчо-репродуктивний.

Склад завдання

1. Фотографування храму (або пошуки моделі в інтернеті).
2. Креслення розгорток стін та пошуки варіантів виконання склепіння.
3. Вирізання та збирання основних елементів.
4. Кінцеве виконання з додаванням друкованих елементів. Оформлення.

Зразки виконання завдання представлено на рисунках 7, 8.

Рисунок 7 – Поетапне виконання роботи: фото, розгортка, макет

Рисунок 8 – Зразки готових макетів

Завдання № 8

Тема 3.3.1 Макет сценічного простору. Макет, як розгорнутий сценарій вистави. Аналіз сценарію міського дійства.

Мета роботи

Ознайомлення з поняттями генплану, розвиток вміння працювати з картами google, для обрання місця події, вміння працювати з аналогами. Розвиток практичних навичок ескізування задуму. Розуміння взаємопов'язаності усіх елементів у структурі міста.

Забезпечення заняття

- а) викладачем – зразки аналогів, комп'ютерне обладнання в аудиторії.
- б) студентом – комп'ютерне обладнання для роботи вдома; папір, фломастери, фотографії.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Перший етап – обрання певного міського дійства зі списку, запропонованого викладачем. Другий – обрання місця для організації події. Робота з аналогами передбачає перегляд відповідних акцій за допомогою інтернет-мережі та підбір схожих елементів.

Робота над складанням сценарію виконується студентом самостійно, бажано, креативно, узгоджується з викладачем.

Склад завдання

1. Обрання дійства та місця його проведення.
2. Пошуки місця на карті, скрин-шоти та їх друк для ескізування на папері. Визначення часових та просторових меж.
3. Підбір аналогів у інтернет-мережі, з аналізом художнього рішення (А-4 × 5).
4. Визначення обов'язкових та бажаних складових елементів сценарію майбутнього свята.

5. Креативна розробка сценарію з замальовками (фотографіями) майбутніх елементів з текстовими поясненнями. (4–5 сторінок А-4).

Короткі теоретичні відомості

Флеш-моб, перфоменс, екшен, арт-акції – усі ці явища можна віднести до авангардизму у постмодерністському мистецтві.

Перформанс (англ. Performance – виконання, подання, виступ) – форма сучасного мистецтва, в якій твори складають дії художника або групи в певному місці і в певний час. До перформансу можна віднести будь-яку ситуацію, що включає чотири базові елементи: час, місце, тіло художника і відносини художника і глядача. У цьому полягає відмінність перформансу від таких форм образотворчого мистецтва, як картина або скульптура, де твір визначається виставленим об'єктом. Іноді перформансом називають такі традиційні форми художньої діяльності, як театр, танець, музика, циркові виступи і т. п., проте в сучасному мистецтві термін «перформанс» відноситься зазвичай до форм авангардного або концептуального мистецтва, спадкує традицію образотворчого мистецтва.

Флешмоб (вимовляється флешмоб; від англ. Flash mob дослівно – миттєвий натовп [flash – мить, мить, mob – натовп]) – заздалегідь спланована масова акція, в якій велика група людей з'являється в громадському місці, виконує заздалегідь обумовлені дії (сценарій) і потім розходить. Флешмоб є різновидом Смартмобу. Збір учасників флешмобу здійснюється за допомогою електронних засобів зв'язку (в основному це Інтернет).

До арт-мобу (або моб-Артамен) відносяться акції, що мають якусь художню цінність і, як наслідок, складність реалізації, яка іноді вимагає відступу від деяких правил флешмобу. Як правило, вони виконуються невеликою кількістю учасників з використанням реквізиту. Вони більш націлені на видовищність, естетику. Моб-арт припускає репетиції, у моб-арта є команда, що складається з режисерів, сценаристів, людей, які допомагають з організацією. Але він не перестає бути мобом, тому як всі основні правила під час акції мають силу.

Танцювальний флешмоб – Моббери ховаються в натовпі, іноді в костюмах. Один з них включає музику, під яку заздалегідь підготували танець. Моббери по кілька людей виходять з натовпу і починають танцювати. Після закінчення танцю мобери знову йдуть в натовп.

Сама ідея максимально проста – учасники гуляють і танцюють. У навушниках, під один плей-лист по різних місцях. Зовні нічого не чути, тому просто є група людей, що дивно рухаються. Зсередини – просте задоволення від руху у відкритому просторі в своєму «танцювальному племені».

Фаршінг, або фарш, – це неформальний напрямок інтелектуального і психологічного екстриму. Метою фаршінга є публічне дійство, учасники якого повинні на якийсь час забути про свої комплекси і перестати бути у тих соціальних, моральних і етичних рамках, якими вони звикли сковувати себе в повсякденному житті. Фаршінг – це неперформанс і не флешмоб. Він призначений не для глядачів, а для учасників, основне завдання яких –

перемогти себе, якусь свою межу, зробити що-небудь, що в звичайному житті зробити б побоялися. Зробити те, про що соромно буде згадувати. Кожна акція і дія кожного учасника – це нова грань, яку він переступає під час акції.

Майстер-клас (англ. Master class, ньому. Meisterkurs, Musikpädagogik, фр. Classe de maître, в СРСР використовувався термін творча майстерня) – оригінальний метод навчання і конкретне заняття по вдосконаленню практичної майстерності, що проводиться фахівцем в певній галузі творчої діяльності (музики, образотворчого мистецтва, літератури, режисури, акторської майстерності, дизайну, а також науки, педагогіки і ремесла) для осіб, які досягли достатнього рівня професіоналізму в цій сфері діяльності.

За умов обрання для розробки такої міської акції, як МІСЬКЕ СВЯТО, необхідно знайти матеріали щодо його історії, особливостей святкування. Так, наприклад, якщо мова йде про «День незалежності України», необхідно зазначити, що:

День Незалежності України – державне свято України, яке відзначається щороку 24 серпня на честь ухвалення Верховною Радою УРСР «Акта проголошення незалежності України», що прийнято вважати датою створення держави Україна в її сучасному вигляді.

Загалом основні святкування на державному рівні проходять у Києві, де традиційно Президент України дає урочистий прийом до Дня незалежності. Також перші особи держави покладають квіти до пам'ятників видатним українцям (переважно, до пам'ятників Володимиру Великому, Богдану Хмельницькому, Михайлові Грушевському і Тарасу Шевченку) та беруть участь в молитві за Україну, що традиційно відбувається у Софії Київській за участі представників усіх конфесій, наявних в Україні. Щорічними атракціями до свята в столиці є Міська виставка квітів в Печерському парку, чії схили на той час завжди вкриваються барвами яскравих квітів, що в сукупності формують різні приурочені до свята зображення, та великий святковий концерт. Святкування увінчується ввечері святковим феєрверком. В окремі роки у Києві проводилися військові паради, у 2017 році на Хрещатику була організована виставка української військової техніки. Харків

У Харкові відбуваються урочисті заходи по місту, на центральній площі Свободи ввечері традиційно відбувається концерт естрадних зірок та виступи чиновників, який завершується феєрверком. У переддень свята – 23 серпня Харків святкує День міста, і найбільші народні гуляння відбуваються саме в цей день, а не на День незалежності.

Увага! Історію виникнення різних акцій та вистав, їх приклади та представників необхідно знайти в інтернет-мережі самостійно.

Для виконання наданого завдання рекомендується обрати наступні свята:

1. Ярмарок врожаю.
2. День міста.
3. Різдво та Новорічні свята.
4. День Незалежності України.

5. День захисника Вітчизни.
6. Свято Мистецтва.
7. День Вишиванки, флага та гімна України.
8. Великдень.
9. Ярмарок вітчизняного виробника.
10. День «Рукавичок» – «Hand-maid» свято.

Зразки виконання завдання

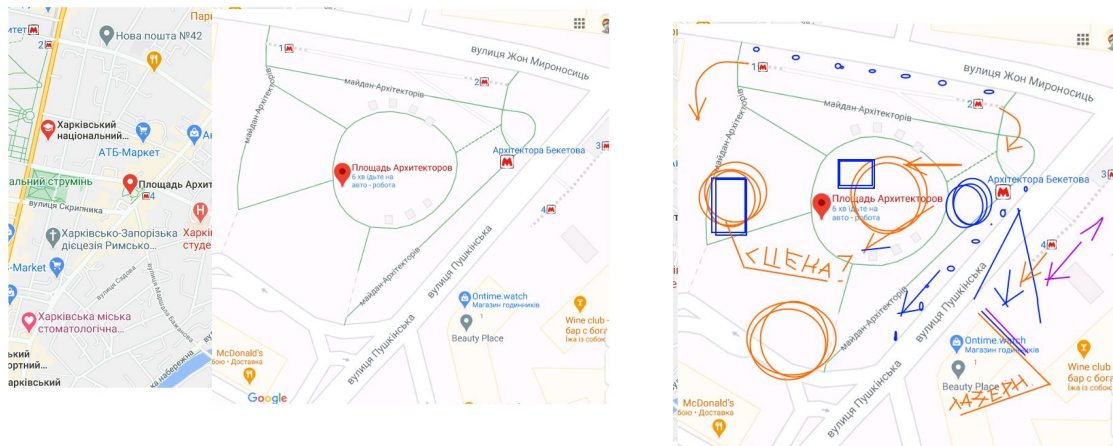

Рисунок 17 – Робота з картою, перші задуми елементів дійства

Рисунок 18 – Елементи розробки сценарію дійства: альбом сценарію, фото можливих елементів, макет (за бажанням) місця події

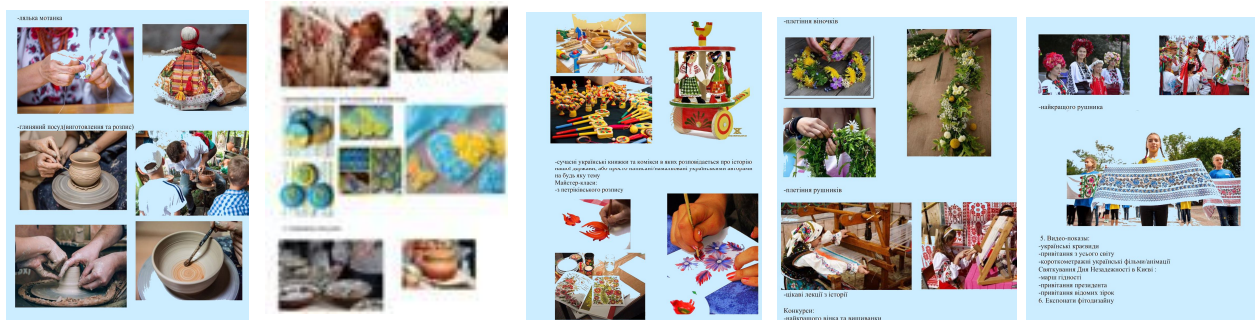

Рисунок 19 – Сторінки розгорнутого сценарію міського щорічного Свята Незалежності України

Завдання № 9

Тема 3.3.2 Механічний (кінетичний) макет. 1. Варіанти рухомих частин декорацій. Ескізування, задум. 2. Виготовлення одного з елементів механічного макету.

Мета роботи

Ознайомлення зі складовими устаткування театральної сцени. Закріплення понять плану, розгортки, розвиток вміння працювати з макетними інструментами та матеріалами; розвиток креативності, творчий пошук. Розвиток практичних навичок ескізування задуму.

Забезпечення заняття

а) викладачем – зразки аналогів, теоретичні матеріали щодо устаткування сцени; робочі столи в аудиторії;

б) студентом – механічне та комп'ютерне обладнання для роботи вдома; картон, папір, ножиці, ніж, клей, фломастери, фотографії.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Перший етап – обрання певного театрального дійства зі списку, запропонованого викладачем. Другий – обрання місця для організації події (реальної театральної сцени, або віртуально). Робота з аналогами. Задум рухомого елемента – ескізування, затвердження. Робота над макетом елемента сцени виконується студентом самостійно, бажано, креативно, узгоджується з викладачем. Зразки виконання наведені на рисунках 20 – 23.

Склад завдання

1. Обрання дійства та місця його проведення.
2. Пошуки планів театру (сцени); скрин-шоти та їх друк для ескізування на папері. Визначення часових та просторових меж.
3. Підбір аналогів у інтернет-мережі, з аналізом художнього рішення (A4 × 5).
4. Визначення обов'язкових та бажаних складових елементів сценарію майбутньої вистави.
5. Креативна розробка рухомого елемента з замальовками (фотографіями, віртуально побудованими елементами) з текстовими поясненнями. (1 сторінка A4).
6. Виконання рухомого елемента макету в макетних матеріалах.

Зразки виконання завдання

Рисунок 20.
Поворотний елемент –
Каплиця

Рисунок 21. Рухомий
елемент – сцена, що
повертається з
будиночками

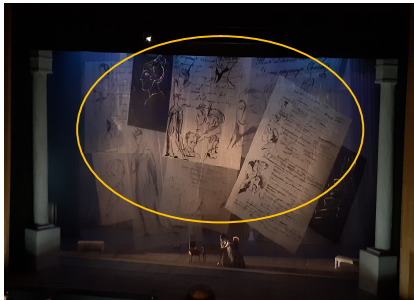

Рисунок 22. Рухомий
елемент – завіса з
малюнками Пушкіна

Рисунок 23. Рухомий
елемент – задня куліса,
яка змінює кольори

Завдання 10 (залікове)

Тема 3.3.3 Простий макет міського дійства.

Мета роботи

Закріплення знань про напрямки роботи художника в місті. Закріплення понять плану, розгортки, розвиток вміння працювати з макетними інструментами та матеріалами; розвиток креативності, творчий пошук. Розвиток практичних навичок ескізування задуму.

Забезпечення заняття

а) викладачем – зразки аналогів, теоретичні матеріали щодо обраного напрямку; робочі столи в аудиторії.

б) студентом – механічне та комп'ютерне обладнання для самостійної роботи вдома; картон, папір, ножиці, ніж, клей, фломастери, фотографії.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Перший етап – обрання певного дійства зі списку, запропонованого викладачем. Другий – обрання місця для організації події. Робота з аналогами. Задум креативного елемента – ескізування, затвердження. Робота над макетом спільна – у групі та індивідуальна. Метод репродуктивно-творчий.

Склад завдання

1. Обрання дійства та місця його проведення (флеш-моб, ярмарок, свято тощо). Розподіл на групи (пари, тріади, четвірки...).

2. Пошуки планів, скрин-шоти та їх друк для ескізування на папері. Визначення часових та просторових меж. Визначення обов'язкових та бажаних складових елементів сценарію майбутнього дійства.

3. Підбір аналогів з аналізом художнього рішення (A4 × 3).

4. Креативна розробка елементу з замальовками (фотографіями, віртуально побудованими елементами) з текстовими поясненнями. (1 сторінка A4).

5. Робота в групі:

а) виготовлення підоснови макету;

б) складання спільного сценарію;

в) розподіл елементів та їх виготовлення;

г) збирання спільного макету та його презентація.

Зразки виконання завдання

Рисунок 24 – Макет Різдвяного свята на площі Архітекторів.
Колективна робота гр. А2018 1

Модуль 4

Робота в матеріалі

Робота в матеріалі у графічному мистецтві

Завдання № 11

Тема 4.1.1 Книжкова ілюстрація як варіант роботи в матеріалі. Роль роботи в матеріалі у загальному представленні проекту замовнику. Книжкова ілюстрація до твору «Лісова пісня» (групова робота).

Мета роботи

Закріплення розуміння ролі роботи в матеріалі у загальному представленні проекту замовнику. Набуття навичок копіювання, «зближення стилю виконання» у книжковій ілюстрації, навичок роботи в групі.

Забезпечення заняття

- а) викладачем – зразки аналогів, столи з підсвітленням, книжковий текст;
- б) студентом – листи 210 × 297 (А4), олівець, гумка, туш, перо, гуаш, пензлі, білий маркер, олівець.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Викладач пропонує текстові уривки для ілюстрацій, визначає головні композиційні обмеження, показує зразки виконаного завдання. Отже, метод творчо-репродуктивний. Студенти виконують начерки композиційного рішення, узгоджують стилістику малюнку. Кінцева обробка може бути виконана у комп'ютерному варіанті.

Склад завдання

1. Начерки простим олівцем, задум персонажів.
2. Визначення композиції малюнку, обґрунтування, затвердження.
3. Передача персонажів «узагальненим стилем» (копіювання деталей за допомогою лінії контуру).
4. Чистова робота над затвердженими композиціями.
5. Друк. Поєднання ілюстрацій у єдину книжку.

Короткі теоретичні відомості

Коли над ілюстраціями до художнього твору працює не один, а кілька художників, їх малюнки мають бути узгоджені між собою. Має відбутися «зближення стилю виконання» – деталі одягу, риси персонажів, аксесуари мають бути однакові в усіх ілюстраціях. Для цього використовують копіювання затвердженого персонажу. Далі кожен художник виконує ілюстрації за особистим задумом, але техніка виконання також має бути єдиною. Зразки виконання завдання наведені на рисунках 25, 26.

Зразки виконання завдання

Рисунок 25 – Ілюстрації до Лісової пісні різних художників

Рисунок 26 – Ілюстрації до поетичної збірки різних художників
«узгодженим стилем»

Завдання № 12

Тема 4.1.2 Комікс, як перехідний етап до анімаційного твору. Обрання теми; вивчення аналогів коміксів. Створення особистого коміксу у будь-якій техніці за вибором.

Мета роботи

Закріплення навичок передачі руху, настрою, обставин у простому малюнку. Перенесення вербального сюжету у ілюстративний малюнок. Набуття навичок копіювання, композиційних прийомів розташування роботи на аркуші паперу.

Забезпечення заняття

а) викладачем – зразки аналогів, столи з підсвітленням, книжковий текст;
б) студентом – листи 210 × 297 (А4), олівець, гумка, туш, перо, гуаш, пензлі, білий маркер, олівець.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Викладач пропонує текстові уривки для ілюстрацій, визначає головні композиційні обмеження, показує зразки виконаного завдання. Метод творчо-репродуктивний. Зразки виконання наведено на рисунку 27.

Склад завдання

1. Начерки простим олівцем, задум персонажів, сюжетних колізій.
2. Визначення композиції малюнку, обґрунтування, затвердження.
3. Передача персонажів «узагальненим стилем» (копіювання)
4. Чистова робота над затвердженими композиціями.

Короткі теоретичні відомості

Комікс або мальбюпис (від англ. comic – комедійний, комічний, смішний; рідше вживається термін англ. sequential art – дослівно «послідовне мистецтво», яке використовує прийом «далі буде») – послідовність малюнків, зазвичай з короткими текстами, які створюють певну зв'язну розповідь. Тексти, зазвичай, мають специфічну форму «мовної бульки» («мовної хмарки», «мовного димка», виноска; англ. speech balloon), яка передає мову чи думку (мисль) персонажу, заголовків і титрів. Початково комікси використовували карикатури для ілюстрації і розважали цікавими і простими історіями, розвинулись в окремий вид мистецтва з багатьма піджанрами. Для передачі мови, або думок персонажів використовують «словесні бульбашки» (або іншу форму міхурів). Для передачі опису дій використовують підписи під картинками. Для того, щоб комікс та діалог графічного роману мав сенс, він повинен розглядатися в правильному порядку. Таким чином, пригоди повинні розвиватися в тому порядку, в якому бульбашки зв'язно читаються. Окремі бульбашки читаються в порядку мови. Наприклад, в англійській мові, бульбашки читаються зліва направо, в той час як в японській – навпаки. Іноді бульбашки «складені», з двох символів, що мають множинні пухирці, один над іншим. Такі стеки читати зверху вниз. Погане використання мовних бульбашок може ненавмисно зробити правильний порядок читання неоднозначним, заплутуючи читача.

Зразки виконання завдання

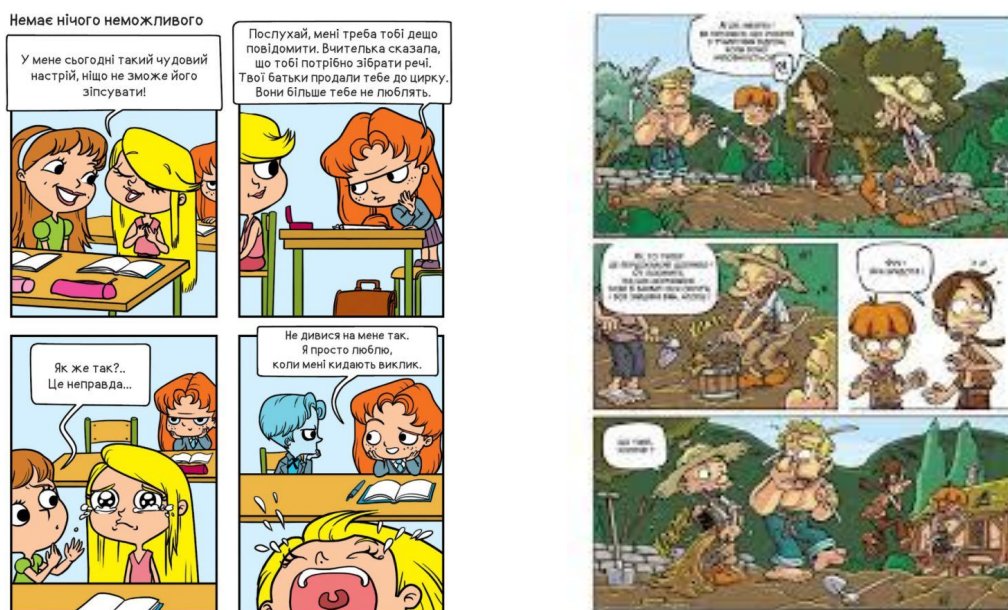

Рисунок 27 – Варіанти виконання коміксів

Продовження рисунка 27

Завдання № 13

Тема 4.1.3 Ескіз мультиплікаційного фрагменту «Український супергерой», «Я думаю про це» «Мене це непокоїть». Обрання матеріалів. Виконання індивідуального фрагменту до спільного анімаційного проекту. (Можливо у техніці пісочної анімації або комп'ютерній програмі мультиплікації). Поєднання (монтаж) фрагментів для отримання мульт-ролику на дві хвилини.

Мета роботи

Закріплення навичок роботи у анімаційних програмах. Розвиток творчих художніх здібностей, практичних умінь роботи в групі. Набуття уміння створювати творчу роботу відповідно поставленому завданню.

Забезпечення заняття

- а) викладачем – зразки аналогів, комп'ютерний клас, анімаційні програми;
- б) студентом – ескізи мультиплікаційного фрагменту, необхідні фото та відео матеріали.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Викладач пропонує тему для анімації, визначає головні композиційні обмеження, показує зразки виконаного завдання. Метод творчий.

Склад завдання

1. Начерки простим олівцем, задум персонажів, сюжетних колізій.

2. Визначення композиції малюнку, обґрунтування, затвердження.
3. Робота над анімацією персонажів. Визначення тематичних меж. Робота в групі.
4. Чистова робота над поєднанням фрагментів.

Короткі теоретичні відомості

Супергерой – це антропоморфна істота, що має надзвичайні здібності, підтримку постійних помічників, смішний костюм і подвійне життя, бо намагається водночас побороти постійних ворогів і "не спалитися" перед друзями й рідними. Зазвичай такий персонаж має базу або штаб, де він може почуватися в безпеці й зустрічатися з іншими схожими істотами в костюмах. Його (її) винятковий інтелект та надзвичайна спостережливість, технологічне оснащення, яке фактично дає йому надможливості, патріотизм або ж чарівні вміння надають йому привабливості. Наразі групі пропонується винайти сучасного національного супергероя, та «провести» його через коротку пригоду до перемоги. Виконання роботи спирається на володіння комп'ютерними технологіями малювання, анімації тощо.

Зразками виконаного завдання можуть слугувати вітчизняні мультфільми про козаків, Котигорошка тощо. Якщо студенти обирають іншу тему свого мультиплікаційного фрагменту, вони повинні обґрунтувати свій вибір, надати сценарій вираження ідеї. Зразки виконаних коміксів (або фрагментів мультиплікації) надано на рисунку 28.

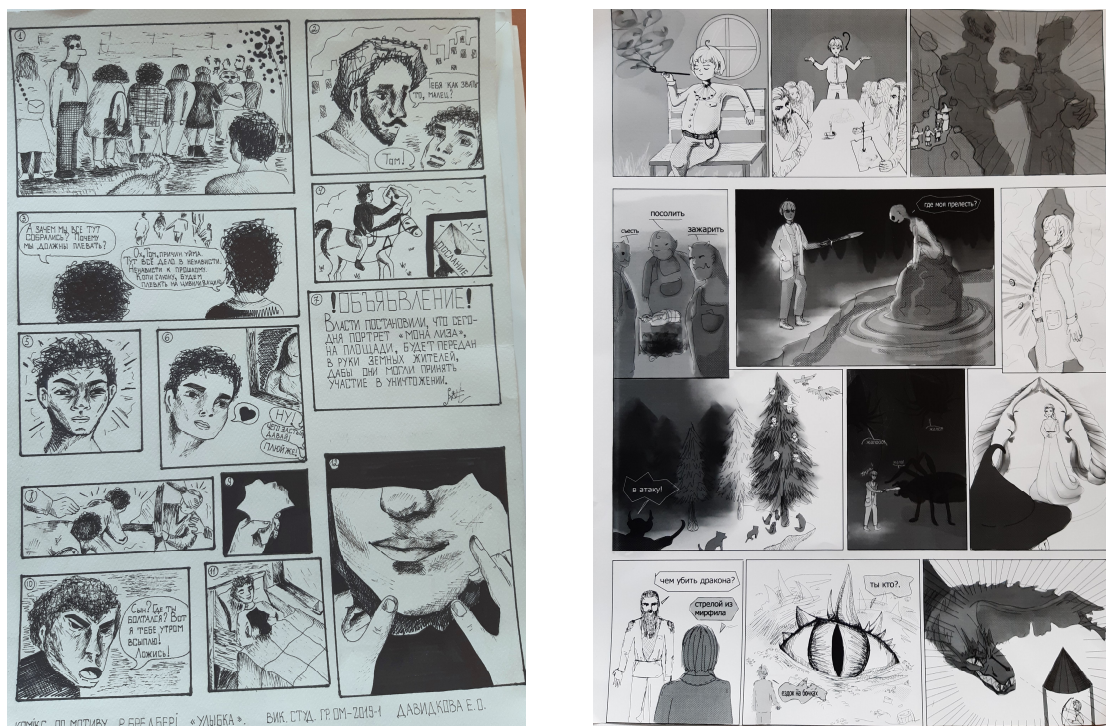
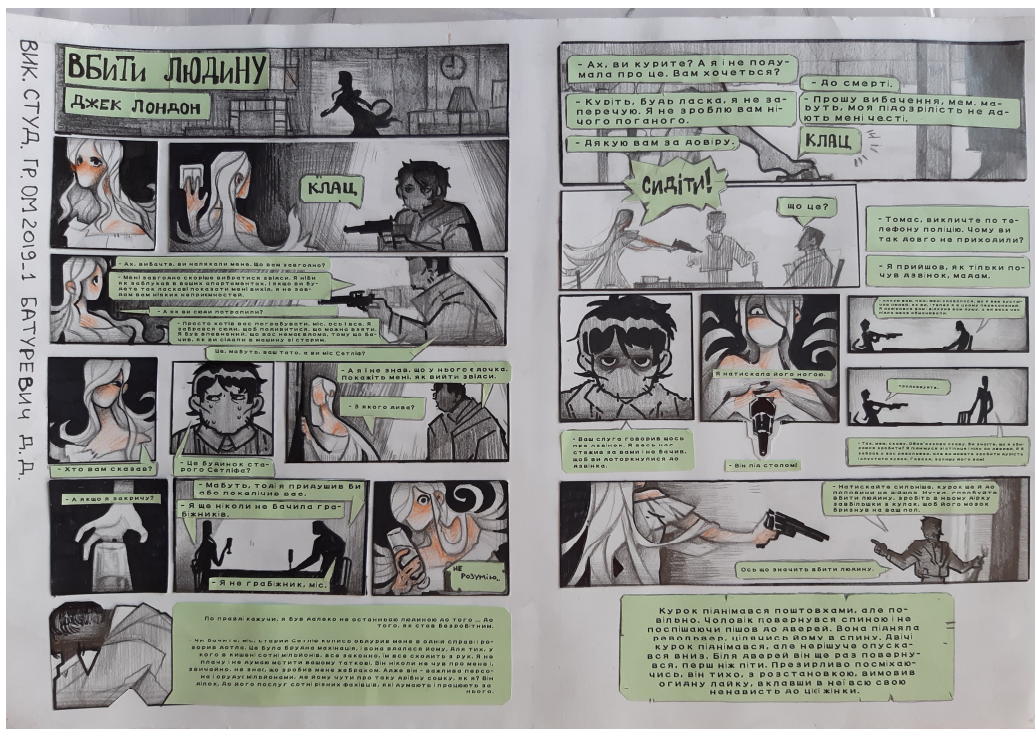

Рисунок 28 – Зразки виконання коміксів студентами

Продовження рисунка 28

Завдання № 14

Тема 4.2.1 Види роботи в матеріалі у сакральному мистецтві. Види роботи в матеріалі – ознайомлення (іконопис, мозаїка, орнаментальний розпис, чеканка, різьблення, рельєф тощо). Збір аналогів (A4 × 5).

Мета роботи

Закріпити уявлення про види роботи художника у сакральному мистецтві. Закріпити навички роботи з аналогами.

Забезпечення заняття

- а) викладачем – зразки аналогів, фотоматеріали, реальні елементи роботи в матеріалі;
- б) студентом – самостійно виконані замальовки, фото та відео матеріали.

Методика виконання

Завдання передбачає вміння аналізувати будь-які художні елементи, спираючись на композиційні та сакральні закономірності. Метод репродуктивний.

Склад завдання

1. Збір та відбір фотографій існуючих художніх елементів у сакральному об'єкті.
2. Художньо-композиційний аналіз відібраних об'єктів.
3. Оформлення аналогів за єдиною схемою з авторизацією виконавця.

Короткі теоретичні відомості

Робота з аналогами передбачає вміння аналізувати будь-який художній об'єкт. У сакральному мистецтві храмові меблі, декор в архітектурі, ікони,

тканина, церковне приладдя – усе є художніми об'єктами. Студентам пропонується обрати 5 різних за видами мистецтва об'єктів та проаналізувати їх з позицій художньої композиції, тематики, якості виконання. Варіанти видів мистецтва у сакральних об'єктах надано на рисунку 29. Бажано, щоб усі види мистецтва були обрані у одному сакральному об'єкті. Оформлення аналогів має бути ідентичним для усіх п'яти аналогів. Коліркові підкладинки, рамки, форма зображення однакові на усіх сторінках А4. У текстовій частині мають бути назви храмів, автори (якщо вони відомі) роботи, що аналізується, час її створення, назва обраного виду мистецтва, тема сюжету. Аналіз має містити композиційні особливості, колірне рішення, авторські деталі.

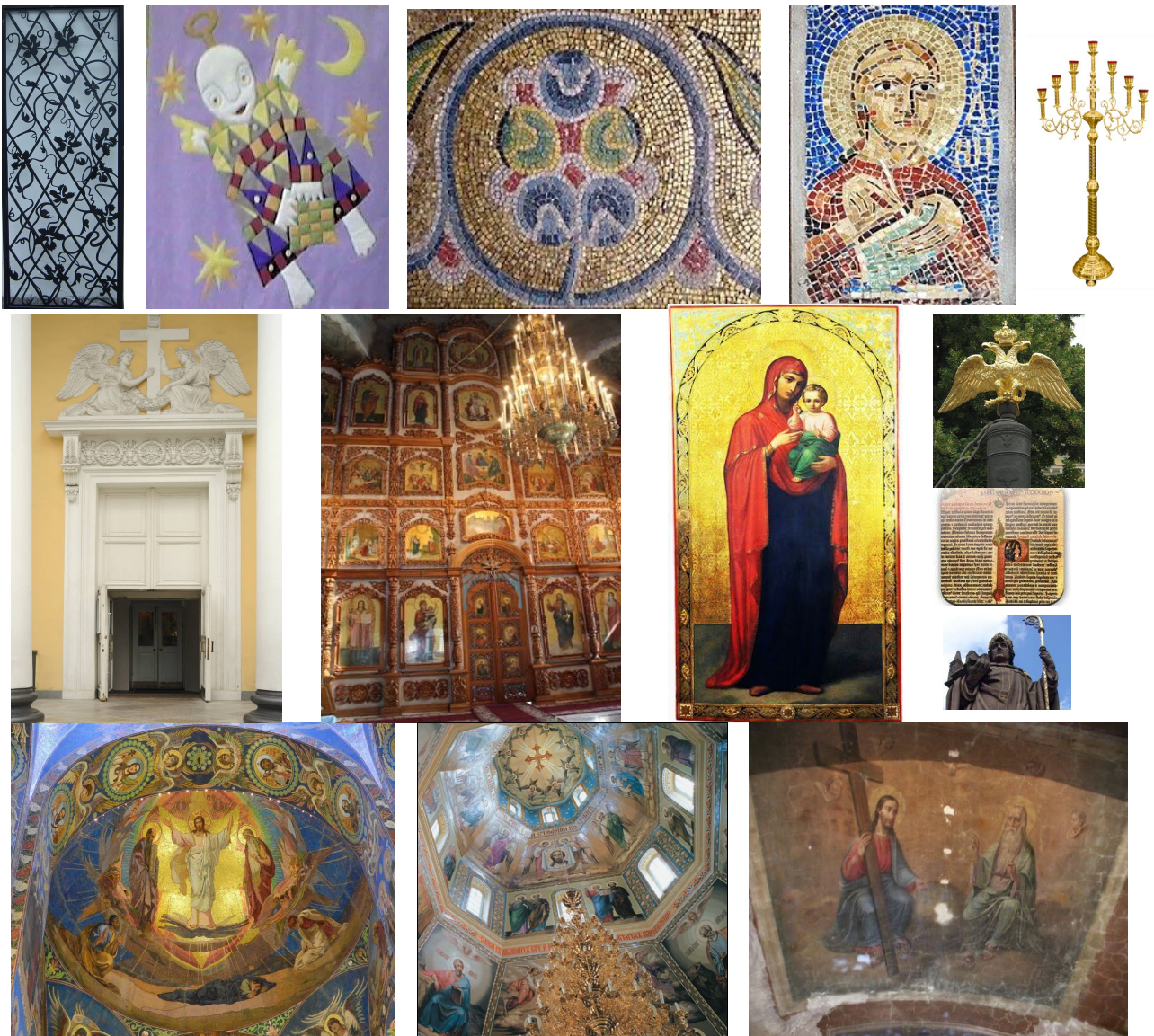

Рисунок 29 – Варіанти роботи в матеріалі у сакральному об'єкті: ковані решітки на вікнах; вишивка та лоскутне шитво, мозаїка, канделябри як лиття з бронзи, рельєфи на стінах, різьблення по деревині (іконостас), ікони, мала символічна скульптура в інтер'єрі та назовні храму, оформлення книжок, пам'ятники святым, світильники та люстри, розписи монументальні та декоративні орнаментальні на стінах (фреска)

Обраний фрагмент краще обмежити прямокутними або квадратними рамками для зручності оформлення. Якщо фрагмент дуже контрастує з білим аркушем, можна підібрати тоновану рамку-підкладинку. Зразки оформлення відповідних аналогів наводяться на рисунках 30, 31.

Вітраж у церкві монастиря Жиронімуш, Лісабон, Португалія. Зображення Марії та маленького Христа виконане у вітражній традиційній техніці з кольорового скла з підмальовком. Віконна рама з 12 цілих та трьох неповних квадратів утримує окремі частини вітражу, підкреслюючи його майже симетричну вертикальну композицію, і зосереджує увагу на усіх головних деталях. Так, верхній квадрат виділяє голову Марії, при цьому німб, в нього вписаний, не зафарбований і є найсвітлішою частиною вітражу. Далі донизу йде квадрат з голівкою Ісуса, зліва та справа – давньоієрусалімський храм, при цьому, центральна частина вписана у пропорції золотого перетину. Нижче – португальські кораблі, які принесли християнську релігію до Португалії – вони ніби підтримують чотири квадрати моря, на яких, спираючись на вітрильники, наче на хмаринці, сидить Мадонна. Нетрадиційна композиція надає вітражу національної специфіки, що також підтримане специфічним теплим колоритом усієї картини, на контрасті до синього – високодуховного за символікою плаща Божої Матері. В цілому вітраж дуже людський, що досягнуто завдяки незначному порушенню канонічного письма, викликає довіру та поклоніння.

Рисунок 30 – Варіант оформлення аналогу

На фотографії представлено аналої – спеціальні столики для викладення церковних книжок для читання під час служби, або для викладення ікон для загального поклоніння та прикладання.

Аналої, –високий чотирикутний, із похилим верхом, вкритий тканиною столик, що використовуюється під час богослужінь у православній та греко-католицькій церкві. Використовується як підставка для читання стоячи, на зразок пюпітру, або кафедри (часто буває складаним). Аналої завжди стоїть навпроти кожного вітваря перед іконостасом; на нього кладеться ікона, що відповідає тому чи іншому святу, або присвяті храму чи храмової прибудови.

При здійсненні таїнства миропомазання на аналої лежить ікона, або Євангеліє. Ці елементи виконані з дерева, але повністю прикрашені латунною чеканкою та литими латунними елементами. Металеві орнаменти мають сакральні мотиви – хрести, рослинні плетіння тощо. На одному з аналоїв відображено Ісуса з ягнятком, як символ Агнця Божого, що постраждав за наші гріхи. Даний малюнок не є іконою, але наслідує усі канонічні правила написання Ісуса. Столики є дуже функціональні, зручні, в той же час вельми привабливі завдяки декору та красивим пропорціям, близьким до золотого перетину прямокутним формам. Їх колірне рішення також цілком відповідає сакральному призначенню: золото і пурпурна полиця – традиційні кольори церковної святості.

Рисунок 31 – Варіант оформлення аналогу

Завдання №15, 16, 17

Тема 4.2.2 Розробка елемента церковного приладдя. 1. Обрання елемента церковного приладдя. 2. Розробка ескізу для роботи в матеріалі. Затвердження.

Тема 4.2.3 Виконання роботи в матеріалі. Виконання в матеріалі обраного елемента. (Можливе замовлення в майстерні за власним задумом).

Мета роботи

Знайомство з реальними навичками роботи з деякими матеріалами у сакральному мистецтві за вибором студентів. Набуття досвіду реального виконання об'єктів за авторськими ескізами.

Забезпечення заняття

- а) викладачем – зразки аналогів, майстерні;
- б) студентом – залежно від обраного виду роботи в матеріалі.

Методика виконання

Завдання передбачає креативний підхід студентів. Викладач визначає головні поняття, спираючись на особистий досвід, пройдені майстер-класи, теоретичні матеріали за даним видом мистецтва. Студенти, обравши якийсь з видів мистецтва, роздивляються аналоги, вивчають технологію виготовлення. Потім виконують ескіз. За затвердженням викладачем ескізом виконують поступово, впродовж кількох занять роботу в матеріалі. (можливий заказ у професійній фірмі-виконавиці за особистими ескізами за рахунок студента). Метод творчий.

Склад завдання

1. Начерки простим олівцем, задум елемента.
2. Виготовлення «картонів».
3. Підбір матеріалів та засобів виконання.
4. Кінцева подача роботи в матеріалі.

Зразки виконаної роботи в матеріалі можна побачити на рисунку 32.

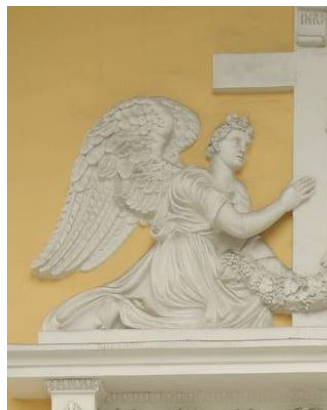

Рисунок 32 – Фрагменти фрески, рельєфу виконані студентами

Змістовий модуль 4.3

Робота в матеріалі у сценографії

Завдання № 18

Тема 4.3.1 Поняття про бутафорські елементи. 1. Екскурсія «за куліси» театру. 2. Короткий звіт з фотоматеріалами. Збір аналогів (A4 × 5).

Мета роботи

Закріпити уявлення про види роботи художника у сценографічному мистецтві. Закріпити навички роботи з аналогами.

Забезпечення заняття

- а) викладачем – зразки аналогів, фотоматеріали, реальні елементи роботи в матеріалі;
- б) студентом – самостійно виконані замальовки, фото та відео матеріали.

Методика виконання

Завдання передбачає вміння аналізувати будь-які художні елементи, спираючись на композиційні та колірні закономірності. Метод репродуктивний.

Склад завдання

1. Збір та відбір фотографій існуючих художніх елементів у сценографічному об'єкті (виставі, міському святі, ярмарку тощо).
2. Художньо-композиційний аналіз відібраних об'єктів.
3. Оформлення аналогів за єдиною схемою з авторизацією виконавця.

Короткі теоретичні відомості

Бутафорія (італ. buttafuori «помічник режисера» і з buttare «кидати; викидати» + fuori «зовні, поза») – муляж, спеціально виготовлені предмети (скульптура, меблі, посуд, прикраси, зброю та ін.), що вживаються в театральних спектаклях на заміну справжнім речам. Предмети бутафорії відрізняються дешевизною, міцністю, підкресленою виразністю зовнішньої форми (при їх виготовленні зазвичай відмовляються від відтворення деталей, не видимих глядачеві). Бутафорія багатозначне слово: 1. зроблені з легких і дешевих матеріалів копії справжніх речей (меблів, посуду і т. ін.), що використовуються в театрі як предмети сценічної обстановки. 2. копії наявних у продажу товарів, спеціально виготовлені для обладнання вітрин, реклами тощо.

Бутафорія, або муляж – зменшена копія чого-небудь, зовні максимально схожа на свій функціональний оригінал річ, чи декорація.

Завдання № 19, 20

Тема 4.3.2 Деталі роботи в матеріалі. 1. Масштабність та стилістика.
2. обрання матеріалів та інструментів.

Тема 4.3.3 Виконання роботи в матеріалі до спільно обраної вистави або міського дійства.

Мета роботи

Закріпити уявлення про види роботи художника у сценографічному мистецтві. Закріпити навички роботи у техніці пап'є-маше; навички колективної роботи у групі.

Забезпечення заняття

а) викладачем – зразки аналогів, фотоматеріали, реальні елементи роботи в матеріалі;

б) студентом – самостійно виконані замальовки, фото та відео матеріали.

Методика виконання

Завдання передбачає вміння підбирати матеріали та технології виконання в залежності від цілеспрямованості завдань, виконувати будь-які художні елементи, спираючись на композиційні та колірні закономірності. Метод творчий.

Склад завдання

1. Збір та відбір фотографій існуючих художніх елементів у сценографічному об'єкті (виставі, міському святі, ярмарку тощо).

2. Обрання об'єкту роботи.

3. Виконання роботи в матеріалі узгоджено з іншими студентами групи.

Короткі теоретичні відомості

При виготовленні бутафорії використовуються: дерево, картон, метал, пластик, тканини, лаки, фарби і безліч інших матеріалів. Основні технології виготовлення бутафорії: пап'є-маше, робота з металом, пластмасами, синтетичними матеріалами, мастиками і пастами. Вклеювання виробів з паперу по відлитій формі є одним з найпоширеніших методів виготовлення театральної бутафорії. Процес роботи з пап'є-маше ділиться на чотири основних етапи. Перший етап – ліплення моделі з глини. Другий – формування моделі гіпсовою масою. Третій – відтиск виробу папером по гіпсовій формі. І, нарешті,

четвертий – монтування за відбитком. Сьогодні існує велика кількість засобів для 3-d моделювання та друку бутафорських елементів з пластику. Але це досить дорога та складна задача. Тому головним методом виготовлення бутафорії залишається ручна робота.

Зразки виконання бутафорських об'єктів для реклами або театралізованих подій наведено на рисунку 33.

Рисунок 33 – Бутафорські елементи: буф-костюми для танців; декоративна фотозона; театральна маска; макет – опудало сови на гілці; бутафорські об'єкти; гастрономічні товари; маски для карнавалу; бутафорська «фарфорова» супниця.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Малюнок як засіб дослідження навколишнього середовища = Рисунок как метод исследования окружающей среды = Drawing as research method environment / Д. Ю. Вінтаєв ; Н. С. Вінтаєва. Набор: 130606, Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. // Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – Вип. 135, 359172 Publication: Физическая характеристика: С. 46–49. Доступность: репозиторий ХНУМГ.
2. Архітектурний розвиток сакрального образу міста Харкова [Текст] = Архитектурное развитие сакрального образа города Харькова = Architectural development of sacral space of city of Kharkov / О. О. Єрошкіна Набор: 130606, Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. –Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – Вип. 135, 359172 Publication: Физическая характеристика: С. 50—52. Доступность: 5
3. Геометрия дизайна. Пропорции и композиция [Текст] = Geometry of design [Text] / К. Элам Publication: СПб. : Питер, 2014 Физическая характеристика: 112 с. : ил. Доступность: Items available for loan: Читальний зал технічної літератури[72.01 Э45] (1).
4. Арт-дизайн в художньому проектуванні [Текст] / В. О. Праслова Набор: 158847, Сучасні проблеми архітектури та містобудування : наук.-техн.зб. / Київ. нац. ун-т буд-ва і арх-ри ; відп. ред. М. М. Дьомін. –Київ, 2019. – Вип. 53 , 382607 Publication: Физическая характеристика: С. 110—115. Доступность: No items available 3
5. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань [монографія] / Віктор Дмитрович Сидоренко –Київ : ВХ [студію], 2008 – 185с., іл.
6. Архитектура, дизайн, эргономика / В. П. Мироненко : иллюстрированный терминологический словарь-справочник. Свыше 3723 слов : учебное пособие Publication: Белгород : Изд-во БГТУ, 2009 Физическая характеристика: 403 с. Доступность: Items available for loan: Читальний зал технічної літератури [72(083) М64] (1).:

Виробничо-практичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»

(3, 4 семестри)

*(для студентів денної та дистанційної форми навчання спеціальності
023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація)*

Укладачі: **ПІДЛІСНА** Ольга Вікторівна,
СИМОНОВА Альона Вікторівна,
ЧИРВА Олена Челюскінівна,
СТОРОЖУК Леонід Костянтинівич

Відповідальний за випуск *О. Ч. Чирва*
За авторською редакцією
Комп'ютерний набір *О. В. Підлісна*
Комп'ютерне верстання *О. В. Підлісна*

План 2021, поз. 121М.

Підп. до друку 26.02.2021. Формат 60 × 84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 2,2.
Тираж 50 пр. Зам. № .

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.